

Landskap: ÖSTERGÖTLAND Upptecknat av: Carl Segerstahl
 Härad: Ydre Adress:
 Socken: Sund Berättat av: Anna Johansson
 Gräbytorp
 Uppteckningsår: Född år 82 år i Flisby

Uppteckningen rör

Trana bär ljus i säng	1
Först hem från julottan	1
"Trölltadjna"	1
Spänasten	1
Skärtorsdasmorron, slå upp dynga bakom vart djur	2
Sanket, --- "oppät i fannicke"	2
Bergatroll	3
"Aspen gick ä bar ormar på arma	3
"Matalea"	3
Mjölaren som tillrättaskaffade stulna saker	4-5
Talesätt	6
Dä som stod på julbordet julnatta, skulle djura smaka	6
Syskonbädd julafton	6-7
Tidigt i julotta, va de sand på bänkarna	7
Skogsrä	7

Anna v Græntorp
~~Anna Johansson.~~

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

född: 82 år

i: Kliby skän
(58 år i yngre)

bor: Sunds Ålderdomshem.

Östergöt.

Uppm. Carl Nygentzfeld

Uppm. bok

Sund s:n

Ostergötland
1840
Sigtuna

1564

App. Cal. 1840
Per. 1

"Vad Anna i Gråbytorp berättade."

"Från bårhus i säng"
värfundagsafton. Då skulle man
ligga bår,innan solen gått
ner.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Från julottan hade de
för mycket brätt att kom-
ma hem. Den som först hann
hem, hann kommande ä,
först att få sin ring bår.

En kvinna, som inte
"gätt i kyrke" fick inte gå ned
gourban. "Di va ^{la} val rådde di
sulle bli trölltjuna."

"I Gråbymon finns
då en stor sten, som di
kallar för Spånasten. (7.5)

22
hadde vato e trollkåring, som
surrade å spann på, du då
steng; då hörde di nå sa va
mork. Då å därför di kallain
för Spivasten."

"Skåtorsdamorron, in-
nan sola hadde gått opp,
skulle di ta dyrga å
slå opp framför vatt djuc,
för att slaka minskai
jinte skulle kunna för-
dåva kreatura."

"Oggråt i fannicke!"
na, då en drang, som sa,
nå e karing ve piska
skulle fann ivig från ko-
dyngkastan. Å för slog
då å rop: "Så långt som
då har thors å sarkes mitt!"

*) Han det egentligen hängde ihop med
de där sakerna. Skade loppalliskha i
reda om - vidast dubbla minuter.

X "Di tala om, att leyg-
trou tog barn te sej i
berga. Si di va precis för-
ändrad, så di inte kunde
igore dom på ett leete, sen
di hadde kommit tillbaka."

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

X "Aspen gick a bar
ormar på arma. Di hörgde
men borde honom inte."

X "Kade ett barn fött
"matalga", kunde detta bestas
på följande sätt:

Man plockade ut "en hoper"
loss ur häret på barnet. Dessa
skulle vid plockandet räknas,
men inte så att man
räknade: 1, 2, 3 o.s.v., utan
lekklänges, om man t. ex.
bestöt sig för att ta 25 loss
räknade man: 25, 24, 23 o.s.v.

X Rossen lekades in i en
deg av mjöl och vatten.
Fäller också från mjölen annan.

4 Till detta sättes "gult och grönt"
som sitter på gamla väggar.
Av den så erhållna smeten
beredades väfflor.

Väfflorna togs tre gånger
ansyts genom hålet på av-
trädet.

Dessa väfflor fick barnet
som led av "matålea", stå
opp. Och barnet fick sedan ap-
tit igen.

Eldglöd lades i barnets
bedreatten, för att skydda
mot tråk.

"Min fosterfar hade
mest sitt fikens en gång,
ä han talade om' et för mjöl-
narn, som va titel Trösk.
"Vill du ha igen di klocka
ä se vem, som har tatt'na?"
sa mjölnarn åt en. Jo, då
ville ju far, förstås, ä mjöl-

namn kom till en en kväll. Å
 far fick sitta sej i spisen. Å
 mjölnarn ställde sej i jänter
 å börja å läsa "Fader vår"
 baklänges. Å om e stunn
 kom Ida in en stor kunn
 genom dörra, som tunga hang
 de ner på genom spisen; då
 sa ju själva Den Orde för
 stäss. Å sen kom då in en
 stäkting te far-mins hustru,
 å han hadde klocka i
 kanna å visade far. Men far
 ville inte ha klocka. Han så
 å förs så forskräckt, så han
 skakade i spisen. Å sen
 gick hunnen å kunn ut
 igen. Å far, han gick å la
 sej, men nastad da gick
 han inte upp på hela dan,
 så uttröttad var han. "Had-
 de ja mist allt", som ja
 hadde, skulle ja inte ha
 velat göra om'ed, so han,

6³ "Då frästade mig, så ja tvod-
de, ja skulle det."

"Piper kan ä sätte-kan."

"Klarade ä, gjorde känga
själv; då gjordes jule natto,
så sen stogs det."

"Då som stod på bo-
det julnatta skulle djur
spräcka ä på juldrom-
ron. "Då ska det ha, för
då ä jul-atta!" så di ät
vart djur. Då skulle både
kor ä hästar ä otar-äلت
som fädjur va - smaka
ä. Ä djickat hadde di
i en lutej ä då tratta-
de di ner i halsen på
dom."

"Att di låg syshouänd
på halm må klutatacken

x

77
på sej jilanna förr, talade
di gånge i min ungdom
om."

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

"Gick di tidit ni te
jil-otta, va da sund på
benka. Då hadde di döa
vatt dar, sa di."

x

"Då kunde förr att di
vart fövillade i skogen
uttrå ra. Di dyrkade sän
na, i därför hadde di
sin makt om dom."

x